

KULTURLIV

Axel Swanstein.

Friheten flyttar in – eller ut?

Dunkers firar 20 år i april inte bara med fest – utan också med en starkt förnyad organisation.

■ Dunkers kulturhus fyller 20.

Man gör det med fyra dagars fest (27–30 april). Med ny entré. Och med en rätt rejäl förnyelse av personalen.

Det senaste året, och främst de senaste månaderna, har personalstyrkan bytts ut på centrala poster. Tunga utställningsproducenterna Martin Schibli och Camilla Junger är nya. Programproducenterna Andrea Gillman och Matilda Dahl är nya och projektledaren Serkan Erol likaså.

Den senaste rekryteringen, som sannolikt påverkar kulturlivet i Helsingborg mest, är Axel Swanstein. Tidigare ena halvan i Kulturhotellet, vilket staden och kulturförvaltningen ville göra till nav för ett vitaliserat fritt kulturliv.

Historien lär vara bekant.

Nu blir Swanstein, i nya utvecklingstjänsten på Dunkers, ansvarig för att göra utställningar, evenemang för yngre men också att aktivera nya arenor i staden.

Visst behövs det energi i det i alla år så trögfotade Dunkers; ett kulturhus med snabbare reaktionsförmåga på vad som händer i omvärlden vore minst sagt välkommet. Förhoppningsvis bidrar nykomlingarna snart till just det.

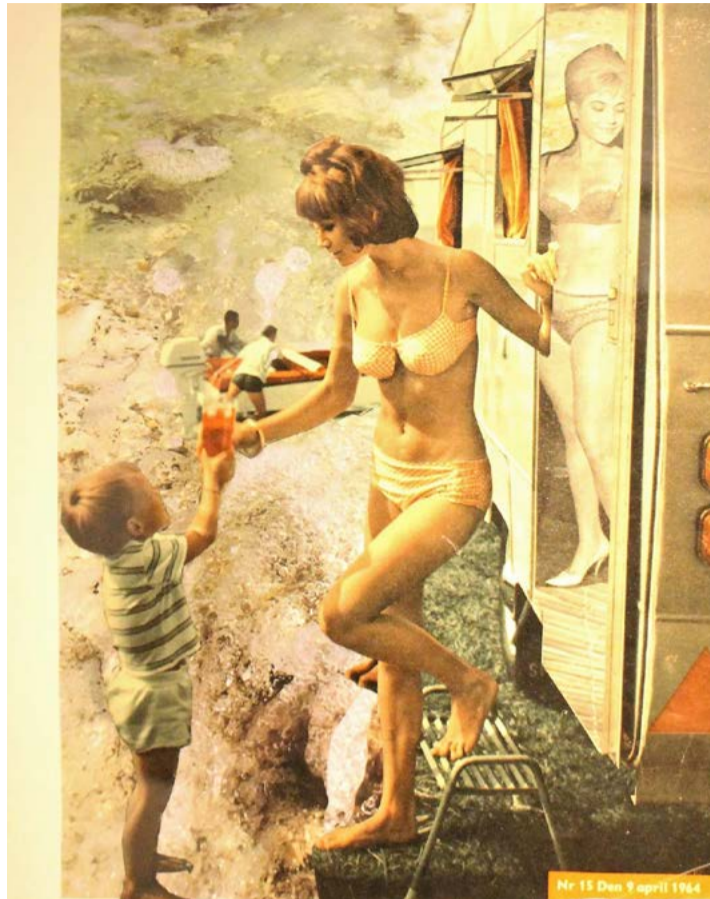
Men lite oroväckande är det ändå att Swansteins flytt riskerar att helt enkelt flytta över exakt det han gjorde i den fria kulturen in på institution. Och är inte det bra? Kanske man kan tycka, men den som vet hur förtvivlat stor avsaknaden av kulturhubbar varit i den här staden, var själva det fysiska Kulturhotellet en katalysator även för andra.

Med Swanstein riskerar den traditionella konsten och kulturen försvinna från den verksamheten. Kvarvarande Peter Eriksson står för mer rörlig platsspecifik street art. Jag hoppas han får nya partners på Kulturhotellet som kan hjälpa honom fylla de fysiska rum på Söder som man tack vare fastighetsägaren Jefast förfogar gratis över.

Det är en jättechans för den fria kulturen och för Söder. Och hur mycket vi än längtat efter en nystart för Dunkers, så behövs det – som sagt så många gånger förr – fortfarande ett fritt kulturliv utanför institutionerna.

JOHAN MALMBERG

RECENSION · EN ARMÉ AV KVINNOR/LAVERINGAR

Lill-Marit Bugges "Ute bra men inne bäst (Gå och lek, mamma är lite upptagen)". Till höger: Casper Johansson "Självporträtt"

Här bränner det till!

Lill-Marit Bugge verkar ha haft roligt under pandemin när hon klippt ihop bilder av den manliga blicken, skriver Thomas Millroth.

■ Lill-Marit Bugge låter en armé av kvinnor inta de nedre rummen i Tomarps kungsgård. Under pandemins isolering har hon klippt och klistrat från 50- och 60-talstidskrifter. I collage har hon gett de poserande damerna och flickorna nya historier ute i naturen eller i flotta interiörer med läckra maträtter. Och bakom träd eller i bilar smyger karlar omkring. Krockarna är ofta dräpliga, och titlarna lägger till en oväntad knorr.

Som när en omtänksam värdinna dukar till middag med huvudet så fyllt av ugnsgillade korvar att hon inte märker den nakna tös som slagit sig ner på bordet. Titeln förklarar: "Det finaste man har sätter man på bordet. Det godaste man har sätter man på huvudet". Det behövs inte en psykoanalytiker för att förstå det sambandet.

Bugge river plåstren från såren. Hon är drastiskt avslöjande både som ord- och bildkonstnär. Och när hon nu radar upp pornografiskt avklädda kvinnor med eller utan underbyxor och chict klädda fotomodeller från modemagasin blir det en encyklopedi över manliga blickar. I grunden finns en social och politisk tragedi som stavas patriarkat. Det har hon inte glömt, men nog verkar hon ha haft roligt under sina ensamma pandemitimmar.

Och visst är det en effektiv social hämnd; humorn är hennes bästa vän

mer än ilskan. De visuella saltomotalerna får mig oavbrutet att fnissa. Som då husvagnen döljer mors älskarinna och semestern förvandlas till ett lesbiskt äventyr med repliken till den lille sonen: "Ute bra men inne bäst. (Gå och lek nu mamma är lite upptagen)".

Men inför alla dessa gamla kvinnobilder på nya äventyr fastnar ändå skrattet i halsen. Inte ens Bugges kvickheter kan dölja urklippens grundton av misogyni. Och nog är det många med mig som känner igen sina egna mammor eller mormödrar som förkvävdes i sina liv som hemmafruar. Passa upp och vara till lags. Sedan spelar det ingen roll att tekniken förvandlade köken till hygieniska laboratorier och att industrin skapade lättstädade möbler med rena linjer.

Med det i minne anar jag inte en gnutta hopp ens hos de mest själv-säkert agerande modellerna. I "Joining the future" poserar en tuff dräkt – rotlös, kopplad till utopisk teknik, dåtidens frälsning. I en annan bild har Bugge formulerat problemet så här: "Det är att vara som är problemet inte att göra". Jag håller med och tänker på min egen olyckliga hemmamamma.

Bugges bilder är intima och passar egentligen bättre i bokform. De är samlade i hennes nyutkomna "En armé av kvinnor" (Helium press). Där finns en nödvändig närhet till be-

KONST

Lill-Marit Bugge

En armé av kvinnor, Tomarps kungsgård, Kvidinge, tom 15/5.

Casper Johansson

Laveringar, Tomarps kungsgård, Kvidinge, tom 22/5.

traktaren som går förlorad i inramade rader längs väggarna.

Collagen bygger på ett av konstens vanligaste knep – att låta verkligheter kollidera, tänk surrealism. På det sättet går det att ta sig an – eller skoja bort – obehagligheter med en välfunnen punch-line. Så gör också Casper Johansson i sina laveringar en våning upp i Kungsgården.

Han briljerar med subtila glidningar i svartvitt. Den skickliga tekniken ger bilderna en dokumentär karaktär. Stora fiskar och sjöodjur drar genom skogen som om de vore fåglar. Eller befinner vi oss i framtiden när haven stigit så mycket att vår skog är dränkt?

Casper Johansson dubbelexponerar olika realiteter i en enklare form av surrealism. I en liten glänta har någon lyckats fånga en obestämd varelse och steker den över öppen eld. Han betraktar scenerna med en överlevares blick. Det ger en känsla av pojkboksäventyr eller i alla fall fantasy.

Grundackordet är naturen som hotas av teknikens utveckling. Den motsättningen verkar ytterst handla om frihet. För visst är det den som kollapsar i laveringen med störtande luftballonger.

Johanssons teknik är flott och förförlig. Av och till blir bilderna lite väl lättседda. Berättelserna tjänar på det råa och oförutsedda. I de små upplysta lådorna med sina lite fumlige scenerier är illusionen kastad över bord. Men stämningen är kvar, ovänlig, halvt begriplig, hotfull. Det är laddat med riktig surrealistisk skräck. Och då bränner det till.

Konsten är bäst då den inte är till lags.

THOMAS MILLROTH

konstkritiker och skribent på kultursidan